

Temat (1): Cezary Baryka – biografia i światopogląd bohatera powieści S. Żeromskiego.

1. Zapoznaj się ze streszczeniem powieści / Obejrzyj ekranizację powieści.

2. Losy bohatera:

a) dzieciństwo

- sielskie, otoczony troską i miłością rodziców; rodzice poświęcają mu wiele czasu, zapewniają dobrobyt, dbają, by miał świadomość, że jest Polakiem.

b) wybuch I wojny światowej

- rozstanie z ojcem, zachłyśnięcie się wolnością, pierwsze problemy wychowawcze, złośliwość wobec matki

c) wybuch rewolucji (ma wtedy 17 lat)

- rewolucja to dla niego bunt przeciw starym porządkom, anarchia, która ma przynieść ład, harmonię, poprawę; czuje się silny, niepokonany, bezkarny

ALE

-powoli bieda zagląda w oczy, bohater dojrzewa:

„Jakoś spoważniał, zesmutniał. Począł spostrzegać rzeczy i zjawiska, które dawniej nie wpadały mu w oczy”.

- zbliża się do matki, jest mu wstyd, że jej dokuczał i nie doceniał wysiłków zmierzających do poprawy ich bytu

d) śmierć matki

- samotność, pustka

„stan podobny do wszechwładnej gorączki, która poraża organizm zdrowy”

e) nad zwłokami młodej Ormianki

- utrata złudzeń co do przewrotów społecznych dokonywanych przemocą; dostrzega tragizm rewolucji, jej bestialstwo, cierpienie bezbronnych, niewinnych

f) spotkanie z ojcem

- odczuwa gorącą synowską miłość; ojciec rozbudza w nim pamięć o Polsce, opowiada o nowej cywilizacji; w świadomości młodego człowieka rodzi się idylliczny obraz kraju ojców

g) w ojczyźnie

- smutek, rozczarowanie

h) opieka Szymona Gajowca

- przerażony realiami, które zastaje w Polsce, samotny; bierze udział w wojnie polsko – bolszewickiej 1920 roku, by nie „zmniejszyć, a nawet zniweczyć już uzyskane zwycięstwo robotników”

i) Nawłóć

- odkrycie przepaści: bogaci ziemianie – ubodzy chłopi; brak nadziei na poprawę sytuacji; wspomnienia rewolucyjnych okrucieństw ożywają

j) kobiety

- Wanda Okszyńska

- Karolina Szkarłatowiczówna

- Laura Kościeniecka

porywy uczuć, rozczarowania, upokorzenia

k) Warszawa

- poszukiwanie dróg rozwoju państwa

- porzucenie uczuć na rzecz polityki, zagadnień społecznych; nie udaje mu się sformułować własnego zdania na temat sytuacji społeczno – politycznej Polski; ostatecznie w naturalnym ludzkim odruchu

staje po stronie krzywdzonych, ciemionych, „ na czele zbiedzonego tłumu”; jest przedwiośnie a on / sam / wciąż przed wielkimi życiowymi wyborami.

Temat (2): Programy polityczne w powieści S. Żeromskiego.

Cezary Baryka to porte – parole Żeromskiego / mianem tym określa się postać, która przedstawia punkt widzenia autora/

Drogi dla Polski:

a) REWOLUCJA

Żeromski był przeciwnikiem rewolucji, zwłaszcza tej ze Wschodu, ze strony komunistycznej Rosji; uważał że niesie ona grabieżę, mordy, niszczenie wszelkich wartości; w powieści wyrazicielem myśli rewolucyjnej jest Lulek, fanatyk czerpiący radość z porażek młodego polskiego rządu; kwestionuje fakt niepodległości Polski, uważa, że jedyne granice, jakie powinny istnieć w Europie, to granice klasowe a nie państwowe; dostrzega konieczność przeprowadzenia komunistycznej rewolucji robotniczej

b) PROGRAM SZYMONA GAJOWCA

zakłada potrzebę stopniowych reform; powolne, ale gruntowne i dokładne przeprowadzenie reformy, rozwój struktur państwowości, oświaty, spółdzielczości, wzmocnienie obronności ojczyzny, poszanowanie prawa...; najpierw wzmocnienie gospodarcze, zbudowanie mocnych fundamentów kraju!

c) SZKLANE DOMY

symbol nadziei i marzeń Seweryna Baryki o wolnej i rozwijającej się Polsce. Polacy pragnęli, by po wielu latach niewoli ich odrodzona ojczyzna była idealna, by dzięki postępowi technicznemu szybko się rozwijała i bogaciła

CEZARY BARYKA / STEFAN ŻEROMSKI / sceptyczny wobec powyższych koncepcji

- wie, czym jest rewolucja / widział ją w Baku /

- reformy zbyt wolne i mało skuteczne / nie poprawią bytu najuboższych/

- szklane domy - ułuda

ŻEROMSKI uważa, że nie można opowiadać się po żadnej stronie; trzeba się kierować polską racją stanu, dobrem wszystkich Polaków, a nie tylko wybranych grup społecznych!

Temat (3): „Przedwiośnie” – interpretacja tytułu powieści.

1. Początek, moment rozpoczynania jakiegoś zdarzenia bez wcześniejszego doświadczenia – nowej powojennej rzeczywistości

2. Pora budzenia się do życia przyrody – odnosząc się do społecznej i ekonomicznej sytuacji Polski – przenosi „budzącej się do życia wielorakiej zbiorowości, klas społecznych, środowisk, a przede wszystkim umysłów czy też dusz”

3. Pora, kiedy świat jest szary, brudny a topniejący śnieg odsłania nagromadzone śmieci – taka jest rzeczywistość po 123 latach niewoli, / Cezary przybywający do Polski widzi rozwalające się budynki, błotniste uliczki, spalone zabudowania /; kiedy przyroda budzi się dopiero do życia – to zapowiedź zmian! Szymon Gajowiec:

„ To dopiero przedwiośnie nasze. Bierzemy się do własnego pług, do radła, do motyki, pewnie, że nieumiejętnymi rękami (...) Wierzimy, że doczekamy się jasnej wiosenki naszej”.